

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจึงได้มีโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูน เนื่องจากมีความเหมาะสมและความพร้อมด้านสาธารณูปโภค แรงงาน วัตถุดิบทางการเกษตร ระบบสื่อสารและคมนาคม จึงเริ่มดำเนินการก่อสร้างและพัฒนาพื้นที่เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2526 และก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2528 ใช้เงินลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 358 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการตลอดจนจัดตั้งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการค้าเพื่อการส่งออก เช่น การจัดให้มีถนน ท่อระบายน้ำ โรงบำบัดน้ำเสีย ไฟฟ้า ประปาและโทรคมนาคม เป็นต้น โดยแบ่งเขตการประกอบอุตสาหกรรมเป็น 2 เขต คือเขตอุตสาหกรรมส่งออกและเขตอุตสาหกรรมทั่วไป จากการสำรวจพบว่า มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินงานแล้วทั้งหมด 77 แห่ง โดยตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก 49 แห่ง และตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 28 แห่ง ซึ่งดำเนินงานในรูปแบบบริษัททั้งหมด (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ , มกราคม 2543)

ในอุตสาหกรรมการผลิต วัตถุดิบเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตที่ผู้บริหารในทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญ โดยที่หลายธุรกิจมีต้นทุนค่าวัตถุดิบในอัตราส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับยอดขาย ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะอุตสาหกรรม แต่ที่สำคัญคือต้นทุนค่าวัตถุดิบจะเป็นส่วนสำคัญของต้นทุนการดำเนินงาน ดังนั้นถ้าผู้บริหารสามารถจัดระบบการบริหารวัตถุดิบ โดยเฉพาะการจัดซื้อวัตถุดิบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมจะสามารถควบคุมต้นทุนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดำเนินงาน ต้นทุนทางตรงได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบ ส่วนต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ ในเวลาที่ต้องการ หากตารางการผลิตติดขัดเนื่องจากวัตถุดิบจะก่อให้เกิดความเสียหาย คือต้องเสียค่าใช้จ่ายอันเกิดจากความล่าช้า การผลิตขาดประสิทธิภาพ ได้สินค้าที่ด้อยกว่ากำหนด ผิดข้อตกลงในการนำส่งสินค้าซึ่งจะทำให้ลูกค้าไม่พอใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการบริหารต้นทุนและแข่งขันของธุรกิจ (ณัฐพันธ์ เจริญนันทน์, 2542) ปัจจุบันธุรกิจสมัยใหม่จึงถือว่าหน่วยงานจัดซื้อวัตถุดิบเป็นศูนย์กลางกำไรอันหนึ่ง และผู้บริหารต่างก็หันมาสนใจการจัดซื้อวัตถุดิบมากขึ้น เพื่อที่จะทำการพัฒนาให้หน้าที่เหล่านี้เกิดมีประสิทธิภาพ คือ

สามารถจัดซื้อวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ ราคา เวลา และ
แหล่งที่จะซื้อหา โดยมีกระบวนการตั้งแต่การรับรู้ความต้องการ การเลือกแหล่งขาย การสืบหา
ราคา การออกคำสั่งซื้อ การติดตามการสั่งซื้อ และการรักษาความสัมพันธ์กับผู้ขาย
(อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2543)

อย่างไรก็ตามการจัดซื้อวัตถุดิบในแต่ละโรงงานอุตสาหกรรมก็จะแตกต่างกันออกไปตาม
ขนาด และประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมนั้นๆ และจากความสำคัญของการจัดซื้อวัตถุดิบที่
กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาการจัดซื้อวัตถุดิบของโรงงาน
อุตสาหกรรม และศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนแนวทางการแก้ไข โดยจะทำการศึกษาโรงงาน
อุตสาหกรรมทั้งหมดในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาจะสามารถนำ
ไปเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมในการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหา
การจัดซื้อวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดซื้อวัตถุดิบของ โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดซื้อวัตถุดิบของ โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
ภาคเหนือ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการจัดซื้อวัตถุดิบของ โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
2. ทราบปัญหาในการจัดซื้อวัตถุดิบของ โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
3. นำไปเป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับผู้ประกอบการ โรงงาน
อุตสาหกรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

การจัดซื้อวัตถุดิบ หมายถึงการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบที่ใช้
ในการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีคุณสมบัติ ปริมาณ ราคา ช่วงเวลา แหล่งขาย และการ
นำส่งที่ถูกต้อง

โรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง โรงงานที่ประกอบการอุตสาหกรรมในเขตนิคม
อุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 77 แห่ง แบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่

- (1) อิเลคทรอนิกส์
- (2) การเกษตรและอาหาร
- (3) เครื่องหนัง
- (4) เครื่องประดับ
- (5) ผ้าและไม้แปรรูป
- (6) วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง
- (7) อื่นๆ

ผู้ซื้อ / หน่วยงานจัดซื้อ หมายถึง แผนก/ฝ่ายจัดซื้อของโรงงานอุตสาหกรรม ที่ได้รับ
มอบหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ในการผลิต